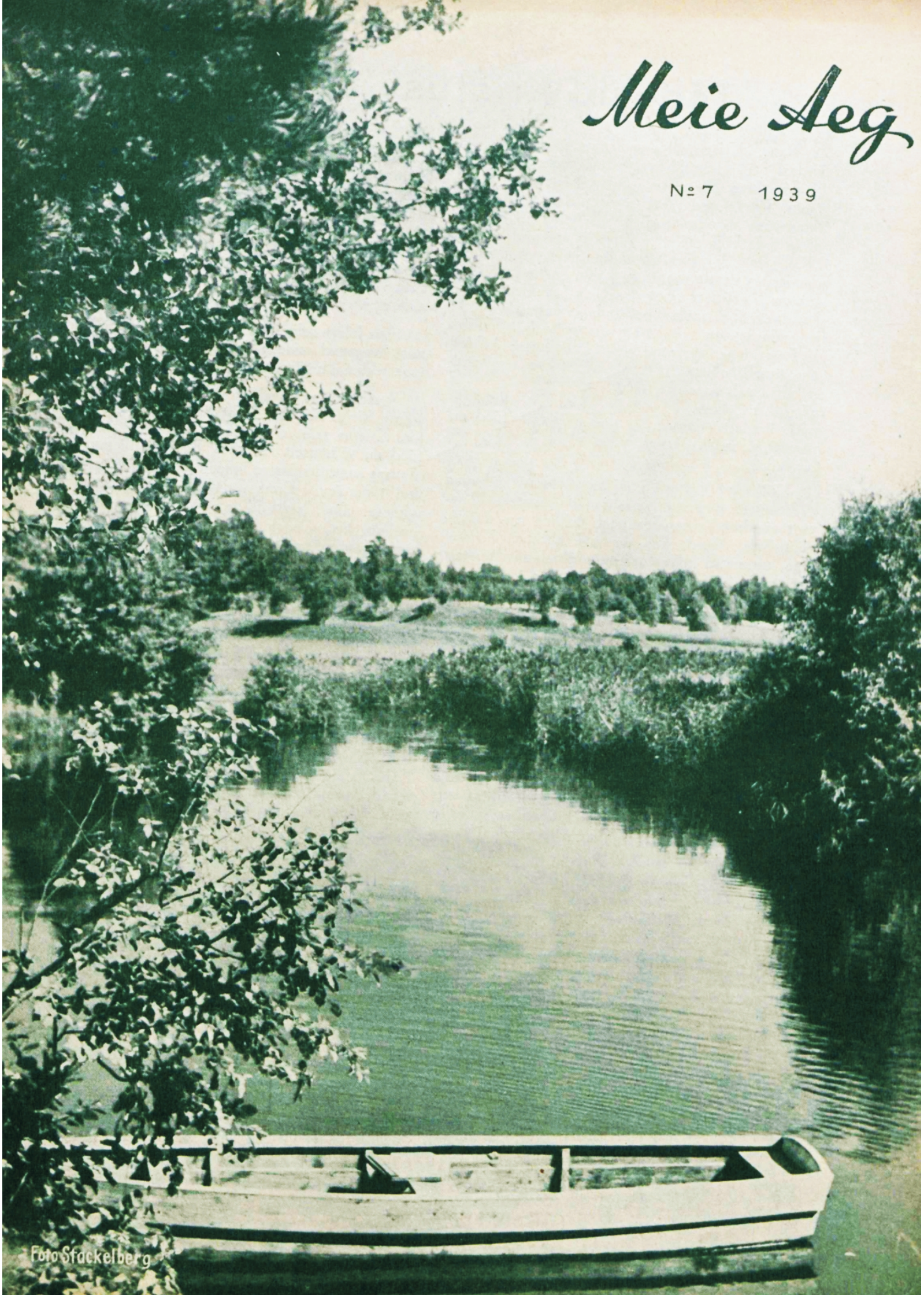

Meie Aeg

Nº 7 1939

Tõdesid Kristuse õpetusest

Kuna Kristus õpetas rahvast, kasvatas ta ühtlasi oma jüngerid nende tulevasele tegevusele. Kõigis tema juhatustes olid ka õpetused nende jaoks. Pärast seda, kui ta oli jutlustanud tähendamissõna noodast, küsis ta neilt: „Kas teie olete seda kõik mõistnud?“ Nad vastasid temale: „Küll Issand!“ Siis esitas ta neile teise tähendamissõna nende vastutuse kohta vastuvõetud tõesuhtes. Ta ütles: „Seepärast on iga kirjatundja, kes taevariigi poole õpetatud, sarnane, kes oma varandusest uut ja vana ette toob.“ Pereisa ei kogu oma võidetud vara hunnikusse kokku. Ta annab sellest osa teistele ja ühes tarvitamisega kasvab varandus. Pereisal on kalleid asju, nii uut kui vana. Jeesus tahab seeläbi oma jüngerid õpetada jagama nende kätte usaldatud vara maailmale. Ainult selle tõttu kasvaks tõe tundmine.

Kõik, kes evangeeliumi on vastu võtnud oma südamesse, püüavad seda jagada teistele. Täevast sündinud armastus peab leidma avaldumisvõimaluse. Need, kes on end ehtinud Kristusega, tunnevad kohustust oma läbielamisi teistele jutustada, kuna nad on enese juures tunda saanud Püha Vaimu samm-sammulist juhtimist, — nälga ja janu Jumala ja temast läkitatud Jeesuse Kristuse tundmise järele... Kes on täidetud Kristuse armastusega, neile on ebaloomulik neid asju ainult endale pidada, ja nad ei saa seda teha. Selles vahekorras, kuidas neile on Jumalast usaldatud püha tõde, on ka nende soov, et teised sama õnnistuste osalisteks saaksid, ja kuna nad Jumala rikkalikke armuvarasid tutvustavad teistele, omandavad nad ise ikka rohkem osa Kristuse armust. Nad on tagamõtteta sõnakuulelikud ja omavad lapselikult lihtsa südame. Nende hinged nõuavad pühitsust ja neile antakse ikka enam tõe ja armu varandusi maailmale jagamiseks.

Tõe suur varakamber on Jumala sõna — kirjutatud sõna, looduse raamat ja kogemuste raamat Jumala käitumisest inimese vastu. Neist varandustest peavad ammutama Kristuse kaastöölised. Nad peavad tõe otsides toetuma Jumalale, aga mitte inimlikule mõistusele, mitte suurtele meestele, kelle tarkus on Jumala ees jõledus. Nende Jumalast määratud abinõude kaudu jagab Issand igale otsijale Jumala tundmist.

Kui Kristuse järelkäija usub tema sõna ja teeb selle järele, ei leidu ajalikus maailmas ühtegi teadust, millest ta ei saaks aru ega mõistaks hinnata. Tõesti, ei leidu midagi, mis ei võiks teda aidata, jagada tõe teistele. Loodus on varaait,

millest iga Kristuse kooli õpilane võib ammutada äratundmist. Kuna meie järele mõtlemine looduse ilu üle, tutvuneme maapinna harimisega, paneme tähele puude kasvamist ja märkame rohkeid imesid maal, merel ja õhuvallas, omandame uusi tähelepanekuid tõest, ja Jumala saladused, mis on köidetud tema käitumise tõttu inimesega, tema tarkuse ja tundmise sügavus, nagu see ilmneb inimesel, esinevad rikkalikke varandusi sisaldava aidana.

Aga kõige selgemalt ilmutatakse Jumala tundmist langenud inimesele kirjasõnas. See on Kristuse rikkuse määratu varakamber.

Jumala sõna sisaldab Vana ja Uue Testamendi kirju. Kumbki neist üksikult ei ole täiuslik. Kristus seletas, et Vana ja Uue Testamendi tõed on väärtuselt võrdsed. Kristus oli maailma alguses samuti inimese lunastaja, nagu ta on seda veel tänapäev. Enne kui Kristus tuli maailma inimese näol, levitasid evangeeliumi sõnumeid Adam, Set, Eenok, Metuusala ja Noa. Abraham Kaananimaalt ja Lot Soodomas kandsid sõnumeid, ja truud tunnistajad kuulutasid põlvest põlve seda, kes pidi tulema. Juudi jumalateenistuse kombes oli Kristus ise seadnud. Jeesus oli nende ohvriteenistuse alus, nende kogu jumalateenistuse kujutus. Ohverdamisel valatud veri tähendas Jumala Talle ohvrit. Kõik need ette tähendatud ohvrid täitusid Kristuses.

Kristus, nagu ta avaldus usuisadele, nagu teda kujutati ohvriteenistuses, esitati käskudes ja ilmutati prohvetite läbi, on Vana Testamendi vara. Kristus oma elus, surmas, ülestõusmises ja Püha Vaimu läbi ilmumises, on Uue Testamendi varandus. Meie Õnnistegija, Isa au peegelduv hiilgus, on mõlemad, uus ja vana.

Apostlid pidid välja minema tunnistajatena, kes oma silmaga näinud Kristuse elu, surma ja eestkostmist, mis prohvetitest oli ette kuulutatud. Kristus oma alanduses, oma puhtuses ja pühaduses, oma võrdlemata armastuses pidi olema neile teemaks. Evangeeliumi täiuslikuks kuulutamiseks ei pidanud nad Õnnistegijat mitte ainult sellisena esitama, nagu ta oli ennast ilmutanud oma elus ja õpetuses, vaid ka nii, nagu teda olid Vana Testamendi prohvetid ette kuulutanud ja ohvriteenistuse läbi ette kujutanud.

Kristus kandis oma õpetustes ette vanu tõdesid, mille päritolu põlvenes temast enesest. Need tõed oli ta ise kõnelenud peavanemate ja prohvetite suu läbi. Nüüd aga võis ta need esitada uues valguses. Kui palju teissugusem oli nüüd nende tähendus! Tema seletuste läbi täideti

need valgusega ja vaimuliku eluga, ja Kristus töötab, et püha Waim tema jüngreid valgustab, et Jumala sõna neile enam ja enam avaneb ja et neil võimalik on tõdesid uues ilus ette kanda.

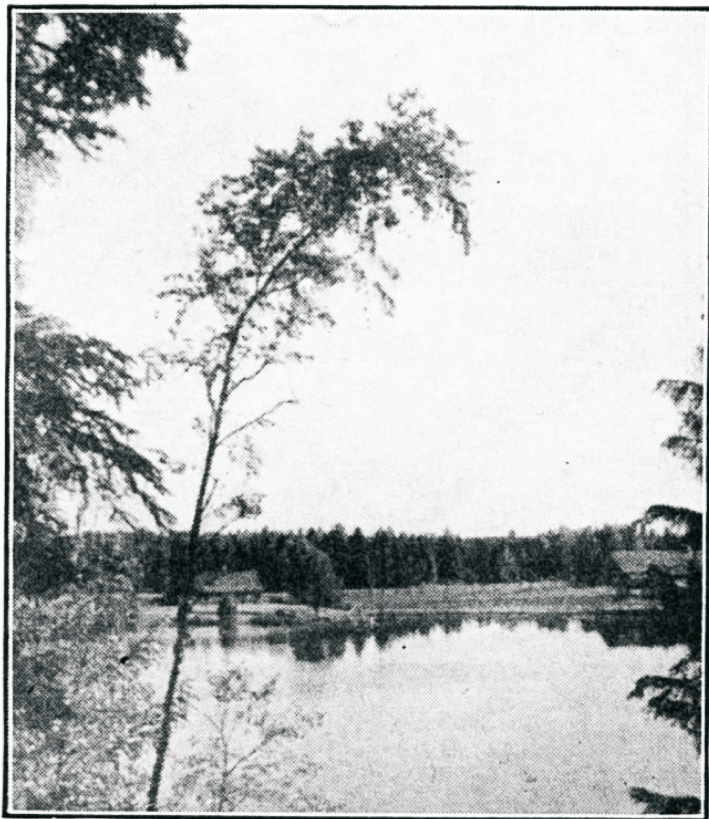
Juba esimesest lunastuse töötusest saadik Eedenis on Kristuse elu, iseloom ja lepitustöö inimestele ainet annud mõtlemiseks ja siiski on iga Pühast Vaimust mõjutatud isik neid asju nõnda kujutanud, et need igäühele näisid uutena ja värsketena. Lunastusele sihtivatel tõdedel on kindel arenemise ja levinemise võimalus. Olgugi vanad, näivad nad ikka jälle uutena ja ilmutavad tõe otsijale ikka suuremat ilu ja väge.

Iga ajajärgu jaoks on tõel uus arenemisaste, eriline sõnum selle põlve rahvale. Vanad tõed on kõik tähtsad ja tähendamisrikkad. Uued tõed ei ole vanadest rippumatud, vaid on nende mõtte uus, laiem väljendus. Ainult vanade tõdede mõistmisel võime uutest aru saada. Kui Kristus tahis avaldada jüngritele oma ülestõusmise tõe, algas ta „Moosesest peale ja kõigist prohvetitest, ja seletas neile ära kõigi kirjade seest, mis temast oli kirjutatud.“ Aga see valgus, mis paistab uute tõdede avanemisel, teeb vana tõe veel aulisemaks. Kes heidab ära või jätab hooletusse uue tõe, see ei oma tõelikult ka vana. See kaotab tema jaoks eluandva jõu ja muudab elutuks vormiasjaks.

Leidub inimesi, kes tunnistavad, et nad usuvad ja õpetavad Vana Testamendi tõdesid, aga heidavad enesest Uue Testamendi. Kuna nad aga viivitavad Kristuse õpetusi vastu võtmast, näitavad nad, et ei usu ka seda, mida on kuulutanud peavanemad ja prohvetid. „Kui teie Moosetest usuksite,“ ütles Kristus, „siis usuksite teie ka mind; sest tema on minust kirjutatud.“ Sellepärast ei ole ka nende Vana Testamendist võetud õpetusel tõelikku väge.

Paljud, kes tõendavad end uskuvat ja õpetavat evangeeliumi, teevad samasuguse vea. Nad heidavad Vana Testamendi kirjad kõrvale, millele kohta Jeesus ütles: „Need on, mis minust tunnistavad.“ Kuna nad Vana Testamendi kõrvale heidavad, loobuvad nad ka uuest, sest mõlemad osad moodustavad ühe lahutamatu terviku. Keegi ei või Jumala käsku õieti kujutada ilma evangeeliumita, samuti evangeeliumi ilma käsuta. Käsk on kehastatud evangeelium ja evangeelium on avaldatud käsk. Käsk on juur, evangeelium on samast juurest võrsunud lõhnav õis ja vilj.

Vana Testament valgustab uut ja uus valgustab vana. Mõlemad ilmutavad Jumala au Kristuses. Mõlemad sisaldavad tõdesid, mille sügavamad tähendused avanevad tõsisele uurijale järjest enam ja enam.

Mõtlemine looduse ilust...

Tõde Kristuses ja Kristuse läbi on mõõtu. Kirjauurija vaatab nõndaöelda kaevu, mis muutub sinna sisse vaadates sügavamaks ja laiemaks. Meie ei mõista nüüdses elus Jumala armastuse saladust, kes andis oma Poja meie pattude lepitamiseks. Meie Lunastaja töö on ja jääb millekski, mis ületab meie mõistuse. Inimene võib selle saladuse lahendamiseks viimase võimaluseni pingutada oma vaimujõudu, aga tema arusaamisjõud osutub nõrgaks ning jõuetuks ja kõige hoolsam uurija näeb end piiritu ja ääretu mere ees seisvat.

Jeesuses olevat tõde võib küll tunda, aga mitte kunagi seletada. Selle kõrgus, laius ja sügavus ületab meie arusaamise. Kui meie ka viimseni pingutame oma kujutlusvõimet, siis vaevalt näeme selle armastuse piirjooni, mis nii kõrge on kui taevas, aga end maani alandas selleks, et anda kogu inimsoole Jumala kuju.

Aga nii palju kui meie suudame kanda, võimaldatakse näha jumalikku halastust, nii palju avaldatakse alandlikule, kahetsevale hingele. Meie tunneme Jumala halastust sellel määral, nagu meie austame tema toodud ohvrit meie heaks. Kuna meie südamel alanduses Jumala sõna uurimine, avaneb meile lunastuse suur peamõte. Teda vaadeldes suureneb ta selgus ja teda omandada püüdes kasvab pidevalt ta kõrgus ja sügavus.

Jumala püha, hariv vaim on tema sõnas. Valgus, uus ja väärtuslik valgus paistab igast leheküljest. Seal ilmutatakse tõde ja sõnad ning laused saavad selgeks ja tarvetele vastavateks, kui Jumala hääl räägib hingele. Püha Vaim pöörab meeleldi noorte poole, et ilmutada neile Jumala sõna väärtust ja ilu. Siis vangistavad suure Õpetaja poolt antud töötused meeli ja elustavad jumaliku Vaimu väega hinge. Vastuvõtlik meel muutub jumaliku asjadega täiesti tuttavaks, mille läbi ta viimaks omab kaitsevahendi mitmesuguste kiusatuste vastu.

Piibli hindamine kasvab ühes selle uurimisega. Igal pool, kuhu uurija ka pöörab, leiab ta Jumala igavest tarkust ja armastust. Juudi jumalateenistuse tähendust ei oldud veel täielikult mõistetud. Sügavaid, laialthaaravaid tõdesid kujutati pidulikkude talituste ja sümbolite läbi. Evangeelium oli võti, mis avab selle saladused. Lunastustöö tundmise läbi selgub nende tähendus mõistusele. Meie eesõigus on suuremal määral neid imelisi asju mõista, kui me seda seni teinud; meie peame aru saama Jumala sügavatest põhimõtetest. Isegi inglid soovivad pilku heita tõdedele, mis on ilmutatud inimestele, kes rusutud, kahetsusvalmis südamega uurivad Jumala sõna ja paluvad suuremat, laiemat, sügavamat ja kõrgemat tundmist, mida võib anda ainult Jumal.

Et meie selle maailma ajaloo lõpule lähene-me, köidavad viimsetele päevadele juhitud prohvetikuulutused hoopis eriliselt meie tähelepanu. Viimane raamat Uue Testamendi kirjadest on täis tõdesid, millest arusaamine meile tarvilik. Saatan on paljude mõistust nõnda tumestanud, et nad heameelega mõne vabanduse otsivad ilmutuste uurimisest vabanemiseks. Aga Kristus, kes ilmutab selles raamatus oma sulase Johannese läbi seda, mis viimsetel päevadel peab sündima, ütleb: „Õnnis on see, kes loeb, ja need, kes kuulevad neidsinatseid prohvetikuulutamise sõnu, ja peavad, mis sinna on kirjutatud.“

„Aga see on igavene elu,“ ütles Kristus, „et nemad tunnevad sind, ainust tõsist Jumalat ja Jeesust Kristust, keda sina oled läkitanud.“ Miks ei hinda me selle tundmise väärtust? Miks ei hõõgu need ülikaunid tõed meie südameis? Miks ei kõla need meie huultel? Miks ei läbista need kogu meie olemust?

Jumal andis oma sõna läbi meie varanduseks tõe, mis meie õnnistuseks vajalik. Tuhanded on ammutanud sellest elukaevust, siiski ei ole tagavara kahanenud. Tuhanded on astunud Jumala palge ette ja on seeläbi, et nad tema peale vaatasid, muudetud tema kuju sarnaseks. Nende südamed põlevad, kui nad kõnelevad tema iseloomust, kui nad jutustavad, mis on Kristus neile ja nemad Kristusele. Aga need uurijad ei ole veel jõudnud nende suurte ja pühade asjade lõpuni. Veel tuhanded võivad jätkata õnnistuse saladuse otsimist Kristuses. Kui Kristuse elu ja tema iseloomu üle järele mõelda, hakkavad iga katse juures, avada uusi tõdesid, paistma valguskiired selgemalt ja arusaadavamalt. Iga uue uurimise läbi tuleb avalikuks mingi veel suurem huvi, kui seda tunti siiani. See kaev on tühjendamatu! Kristuse inimesekssaamine, tema lepitusohver ja vahemeheamet köidab väga piibliuurija meelt niikaua kui püsib maailm, ja taeva poole üles vaadates hüüab ta: „Suur on jumalakarjuse salaasi“!

Igavikus õpime tundma seda, mis juba siin oleks avanud meie mõistuse, kui meie oleksime vastu võtnud meile pakutud valgustamise. Lunastamise peamõte köidab lunastatute südameid, meeli ja keeli igaviku kõikides ajajätkudes. Nad mõistavad tõde, mida Kristus meeleldi oleks avaldanud oma jüngritele, kellel aga sellest arusaamiseks puudus usk. Ikka ja jälle avanuvad uued vaated Kristuse täielikkusest ja aust. Lõpmatute aegade kestes toob ustav pereisa uut ja vana välja oma määratust varandusest.

E. G. White.

Kristuse jälgedes

„Mina olen maailma valgus; kes Minu järel käib, see ei käi pimeduses, vaid temal peab elu valgus olema.“ Joh. 8, 12. Need on Kristuse sõnad, mis meid kutsuvad Tema elu ja Tema käitumist jäljendama, kui tahame tõesti valgustatud saada ja igasugusest südamepimedusest vabaneda. Seepärast olgu meie esimeseks muureks Jeesuse elu alatiselt silmas pidada.

Kes aga tahab Kristuse õpetusest täielikult aru saada ja seda täiel määral nautida, see peab kogu oma jõuga sinnapoole püüdma, et oma elu Jeesuse Kristuse eluga sarnaseks teha.

Kõik on tühi edevus, tähtis on ianult Jumalat armastada ja Teda teenida.

Mõistmatus on lihalikele röömudele anduda ja teiste sääraсте asjade järele joosta, mille eest omal ajal kibedate karistuste osaliseks saadakse.

Tõesti, alandliku meelega maamees, kes oma Jumalat teenib, on parem kui uhke teadusemees, kes taevakehade liikumist uurib ja iseenda hoolitusse jätab.

Kui sinus tõuseb uhkus oma teadmiste ja võimete üle, siis pea meeles, et on olemas väga palju asju, millest sinul teadmine veel hoopis puudub.

Kui sa näed kedagi avalikult patustavat ja rängasti langevat, siis ära pea ennast paremaks, sest sa ei tea, kui kaua sinagi heal teel püsid.

Mida enam on inimene enesega liitunud, mida enam ta eneses lihtsaks on saanud, seda suuremat ja kõrgemat tarkust võtab ta vaevata vastu, sest siis ta mõistust valgustatakse ülalt.

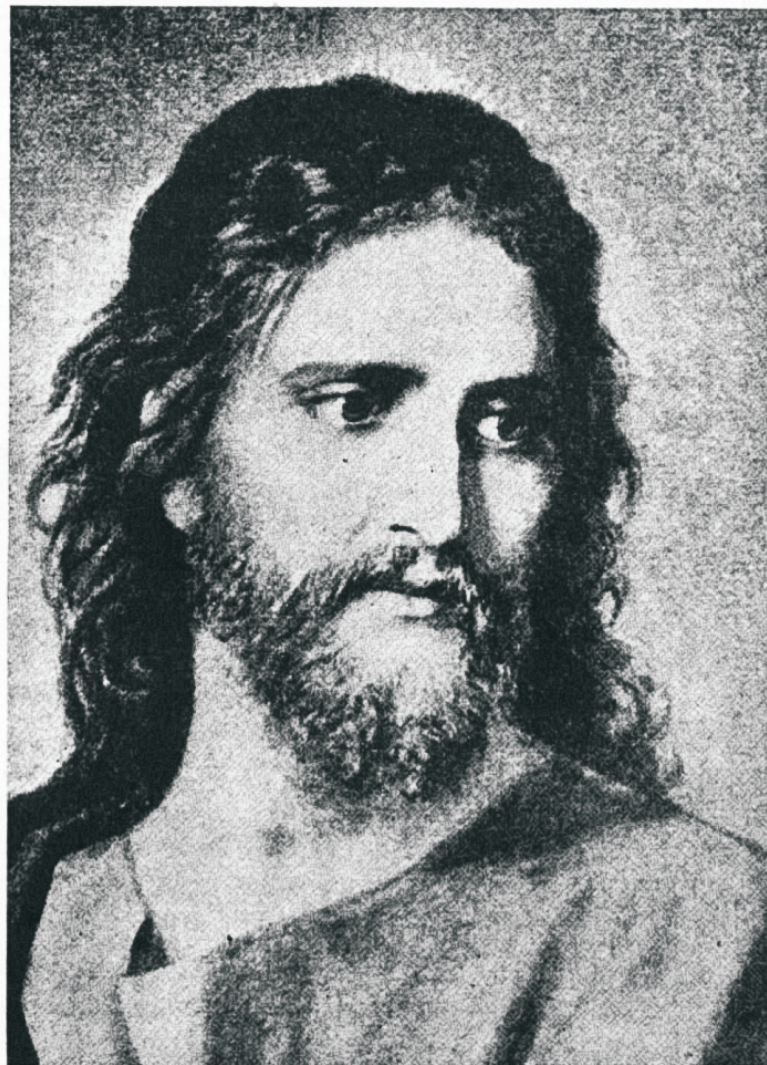
Inimest, kes enesele veel ei ole surnud, häirib väiksempi asi; iga tühine kiusatus lõpeb tema langusega.

Ära pea ennast paremaks kui teised, et sa seeläbi Jumala silmis kõige halvemaks ei muutuks, sest Tema teab ja näeb väga hästi, mis inimese sees on.

Palju rahu oleks meil siis, kui me ei tegeleks sellega, mis teised räägivad ja teevad, ja mis meile sugugi korda ei lähe, mille eest meil vastutada ei tule.

Õndsad on lihtsad ja vagad inimesed, sest nendes on palju rahu.

Mispärast on mõned pühad nii täiuslikuks saanud ja nii sügavale tunginud taevalikkude asjade tundmises?

Sellepärast, et nad iseenele ja kõigile mais-tele soovidele surid, Jumalale kogu südamega andusid ja sel teel takistamata oma hinge kasuks elada suutsid.

Mida inimene enese või teiste juures parandada või unustada ei suuda, seda peab ta kannatlikult kandma seni, kuni Jumal seda teisiti korraldab.

See ongi meie viga: teisi tahame näha täiuslikena, aga omad vead jätame parandamata.

*Väljavõtteid Kempise raamatust
„Kristuse jälgedes“.*

* * *

„Seks te ju olete kutsutud, sest et Kristuski kannatas teie eest ja jättis teile eeskuju, et te käiksite tema jälgedes, kes ei teinud pattu ja kelle suust ei leitud pettust, kes ei sõimanud vastu, kui teda sõimati, kes ei ähvardanud, kui ta kannatas, vaid jättis selle hooleks, kes mõistab kohut õieti, kes meie patud ise kandis üle ristipuule oma ihus, et meie pattudele ära sureksime ja elaksime õigusele, kelle vermete tõttu te olete saanud terveks.“

Apostel Peetrus.

Veest ja Vaimust

„Ja maa oli tühi ja paljas, ja pimedus oli sügavuse peal ja Jumala Vaim oli lehvimas vee peal.“ 1. Moos. 1, 2. Niisugune oli maa olukord alguses. Vesi ümbritses maakera ja see asus pimeduses, olles tühi ja paljas, ilma eluta. Aga Jumala Vaim oli lehvimas vee peal. Kui Jumal siis oma kõikvõimsa sõna ütles, siis ilmus maa välja vete sülest, ja nii see sündis veest ja Vaimust. Ja ühes maakeraga on kõik, mis elab, tulnud esile veest ja Vaimust. Selle piiblliliku mõistega ühinevad ka paljude rahvuste suusõna-õpetused. Pea kõik usuvad, et elu on ilmunud esile veest. Ilma veeta ja Vaimuta ei ole elu. Kus Jumal tahab midagi uut luua, seal ta tarvitab vett ja Vaimu.

Kui esimese maailma elanikud ei pannud tähele Jumala Vaimu häält, siis saatis Jumal veeuputuse inimsoo üle.

Uus maailm ühes uue inimsooga ilmus jällegi veest. Noa oma sooga olid läbistanud vee ja tulnud veest välja. See maailm sündis jälle veest. Jumal kutsus elu esile vee seest.

Kui Jumal oma äravalitud rahvale juhti vajas, kellel pidid olema erilised võimed ja anded, siis ta kutsus selle jällegi veest. Moosese elulugu on meile tuntud. Tema nimi tähendab „veest väljatõmmatu“. Ja rahvas, keda ta juhatas, on ka veest läbi käinud ja veest välja tulnud. „Aga mina ei taha mitte, vennad, et teil peab teadmata olema, et meie vanemad kõik on pilve all olnud ja on kõik merest läbi käinud, ja on kõik Moosese peale ristitud pilve ja mere sees.“ 1. Kor. 10, 1. 2. Paulus nimetab Punasest merest läbimineku ristimiseks. Selle ristimisega algas Iisraelil uus elu, uus ajajärk. Ärapäästetute suust kõlab uus laul. Uus rahvas oli esile ilmunud, kes oli sündinud veest ja Vaimust.

Mooses oli eeskujuks Kristuse peale ja vana-seaduslik Iisrael oli uueseadusliku Iisraeli eeskuju. „Ühe seesuguse kui mina olen su vendade seast, tahab Jehoova su Jumal sulle prohvetiks tõsta, teda peate teie kuulama.“ 5. Moos. 18, 15. Jeesus sündis naisest, tulles Naatsaretist, aga Kristus, see Püha Vaimu ja väega võietu, tuli nii kui Mooseski, veest, sest ühes tema ristimisega algas tema messialik tegevus. Ja ka tema rahvas tuli veest välja. See oli esimesel nelipühil. Mida Kristus oma ligiolekuga ei suutnud korda saata, selle ta teostas oma Vaimu läbi. Esiteks ta andis oma Vaimust jüngritele, ja kui Peetrus oma nelipühikõne pidas, siis see

haaras suure mõjuga rahvahulki. Tema sõnad läksid kuulajate südamesse ja nad küsisid: „Mehed, vennad, mis peame meie tegema?“ Peetrus vastas: „Parandage meelt ja igauks teie seast lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nime peale pattude andeksandmiseks ja siis peate teie Püha Vaimu anni saama.“ Ap. t, 2, 37. 38. Ja sel päeval koguti nende juure ligi kolm tuhat hinge. Siis jällegi sündis rahvas veest ja Vaimust.

See on Jumala seadus tuua esile elu veest ja Vaimust. Seda me näeme loomisel, veeuputuse juures, Moosese ja Iisraeli rahva läbielus, Kristuse enda kui ka kristliku koguduse alustamise juures.

Kristuse kõneluses Nikodemusega rõhutatakse veest ja Vaimust sündimist tema poolt eriliselt. Kristus ütles sellele vanale kirjatundjale: „Tõesti, tõesti, mina ütlen sulle, kui keegi ei sünni veest ja Vaimust, siis ei või tema mitte Jumala riiki saada.“ Joh. 3, 5. Kristus rõhutab siin uuestisündimise tõde vee ja Vaimu läbi enam kui ühtki teist tõeosa. Sellega ta hüüab teataval määral kõigile inimestele, et nad ainult veest ja Vaimust sündimise teel võivad Jumala riiki saada. Teist teed taevasse saamiseks ei ole. Nii kuidas liha poolt sündimine on ainsaks teeks loomulikku maailma, nii on veest ja Vaimust sündimine ainus tee jumalikku maailma ehk taevariiki. Mida Kristus veest ja Vaimust sündimise all mõistab, seda ta väljendas selgesti oma jüngritele, kui ta neile ütles: „Seepärast minge ja tehke jüngriks kõik rahvas, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel.“ Matt. 28, 19. Seega on veest ja Vaimust sündimine kindlas ühenduses piiblliliku ristimisega.

Jüngrid täitsid oma Issanda käsku täpselt. Nad õpetasid igal pool inimestele oma Õpetaja põhimõtteid ja mõjutasid neid temasse uskuma. Iga usklikuks-saanu viimaseid samme kogudusse astumiseks oli ristimine, mis viis veest läbi. Seda elas läbi kuningamees Mooramaalt. Vilippus tutvustas teda Jumala sõna põhimõtetega, ja kui ta väljendas usku Jumala Pojasse, siis nad mõlemad asusid vette ja Vilippus ristis teda. Rooma pealik Korneliuse meelesparandamise loos leiame sama põhimõtte teostuvat. Kornelius oli hea iseloomuga ja jumalakartlik, andis rahvale palju andeid ja palus alati Jumalat. Aga see kõik ei aidanud veel selleks, et olla kõlblik Jumala riigile. Peetrus pidi temas süvendama usku Kristusesse, ja kui see oli teostunud, siis teda ristiti ühes omaksetega. Isegi Saulus

Tarsusest, kellele Kristus end Tamaskuse teel ilmutas, ei pääsenud veega ristimisest Ananiase poolt. Ap. t. 9, 19.

See on tee, millel on käinud kõik usklikud. Igal pool, kus apostlid evangeliumit kuulutasid, nad juhtisid usklikke vee juure. Nii pidi iga usklik sündima veest ja Vaimust. Äralunastatud rahvas peab käima seda teed, mille Jumal on juba alguses kindlaks määranud. Nii kuidas Jumal maailma alguses kutsus elu esile veest ja Vaimust, nii kogub Jumal igal ajal endale rahva, kes on sündinud veest ja Vaimust.

*

Ristimine on Jumalast seatud Kristuse ülestõusmise mälestuseks. Ülev tõsiasi lunastusplaanis on see, „et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järele, ja et ta on maha maetud ja et ta on üles äratatud kolmandal päeval kirjade järele,“ et olla meie ülempreester ja lunastaja. 1. Kor. 15, 3. 4. Ristimine on tunnistus usust Lunastajasse, kes meie eest läks hauda ja sealt üles tõusis eluks. See on ülev sümbol, mis tahab meile õpetada, et patune peab patule ja maailmale suurema ja ärkama Jumala armust uuele sõnakuulmiseelule. Ristimistalitus on tõelise läbielu väline märk, ja selle kaudu usklik tunnistab Jumala armutööd oma südames.

Pühakiri õpetab meile ristimiseks tarvilikke, tähtsaid tingimusi: „Minge kõike maailma ja kuulutage armuõpetust kõigele loomale. Kes usub ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama; aga kes ei usu, see peab hukka mõistetama.“ Mark. 16, 15. 16. „Ja ta ütles: Mis keelab, et mind ei peaks ristitama? Aga Vilippus ütles: Kui sa usud kõigest südamest, siis võib see sündida.“ Ap. t. 8, 36. 37. „Peetrus ütles nende vastu: „Parandage meelt ja igäüks teie seast lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nime peale pattude andekssaamiseks.“ Ap. t. 2, 38. Seega ristimise tingimused on: õpetuse saamine evangeliumi üle, usk Kristusesse ja meele parandamine.

Läbielu, mille tõendamiseks on ristimine, seietatakse järgmiselt: „Siis oleme meie temaga maha maetud ristimise läbi surma sisse, et otsegu Kristus on üles äratatud surnuist Isa au läbi, meie ka nõnda peame uues elus käima.“ Room. 6, 4. „Sest nii mitu kui teid Kristuse sisse on ristitud, need on endid ka Kristusega ehtinud.“ Kal. 3, 27. „Ja olete temaga ristimises maha maetud, kelle sees teie ka olete temaga üles

Ääretu veteväli.

äratatud usu läbi, mis Jumal oma väega saadab, kes teda on surnuist üles äratanud.“ Kol. 2, 12. Ristimisega kui Jumalast seatud korraldusega järgneb usklik Kristuse eeskujule, kes ristimisel Jordanis ütles Johannesele: „Sest nõnda on meie kohus kõike õigust täiesti teha.“ Matt. 3, 15.

Piiblliline ristimiseviis on nähtav järgnevais kirjakohtades: „Ning kui Jeesus oli saanud ristitud, tuli tema sedamaid veest välja.“ Matt. 3, 16. „Ja nemad astusid mõlemad maha vette, niihästi Vilippus kui kuningamees ja tema ristis teda.“ Ap. t. 8, 38. „Siis oleme meie temaga maha maetud ristimise läbi surma sisse... Sest kui meie temaga oleme istutatud tema surma sarnaduseks, siis peame meie ka tema ülestõusmise sarnased olema.“ Room. 6, 4. 5.

Meie eestkostja

(Raadio-hommikupalvuse kõne.)

„Sest üks Jumal on, ka vahemees on üks Jumala ja inimese vahel, inimene Jeesus Kristus, kes andis iseene lunastushinnaks kõikide eest, antakse tunnistust parajail aegadel.“ (2. Tim. 2, 5. 6.)

Jumal on püha ja ta elab suures valguses ja aus, kuna inimene on patulangemise läbi ekslik ja nõder ning seeläbi ta ei või ilmuda püha Jumala palge ette, et teda näha oma lihaliku silmaga.

Ometi, see suur ja püha Jumal ei ole põrmuseid inimesi maha jätnud, vaid kõikidel aegadel on ta inimesega ühendust pidanud ühe vahemehe läbi.

See vahemees on inimene, Jeesus Kristus. Vanal ajal iisraeli rahva juures ilmus sageli üks vahemees inimeste ja Jumala vahel. Ta tuli inglina, mehena, Jehoova sõjaväe vürstina ja mitmel muul viisil.

„Aga kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja, et ta pidi naisest sündima ja käsu alla saama.“ (Kal. 4, 4.)

Nüüd ilmus vahemees, Jumala Poeg, inimesena inimeste keskele. See oli suurim avaldus, mida Jumal inimese tarvis teha võis. Nüüd algas vahemehe amet maa peal. Milles seisis see amet?

Keegi vahemees, advokaat ehk eestkostja, kui ta tahab olla süüdlase teoviisi lahendaja ja kostja, ta peab oma kaitsealuse hinge, elu ja tegu täiesti tundma. Alles siis ta on võimeline eestkostja.

Nii tegi ka Jumala Poeg. Ta tuli siia maailma selleks, et keegi ei saaks öelda, Jumal ei tunne meid. Jumala Poeg tuli taevast alla, saades inimeste sarnaseks ja leiti välimuselt inimesena; ta alandas iseene, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani.“ (Vil. 2, 7.)

Milles seisis vahemehe amet Kolgatal? Ta suri seal süüdlase eest, sinu ja minu eest, sest meie süü oli niivõrd suur, et ainult Jumala Poeg võis seda katta oma surmaga ja verega.

Ja ta õpetas enne oma surma oma jüngreid, öeldes: „Mis te iial palute minu nimel, seda tahan mina teha, et Isa saaks austatud Poja sees.“ (Joh. 14, 14.)

Kristus on ka meie vahemees palvetes Isa poole.

Pärast ülestõusmist läks Kristus taevasse tagasi, oma Isa juure ja on seal edasi ikka vahemeheks inimeste ja Jumala vahel, „sest Kristus ei läinud mitte kätega tehtud pühamusse, vaid taevasse enesesse, et nüüd ilmuda Jumala palge ette meie eest.“ (Hebr. 9, 24.)

Milline andumus ja armastus on küll Jumalal inimesele. Ta on kõik teinud, et luua sidet kaduva inimese ja enda vahel. Ta andis oma poja Kolgata ohvriks ja nüüd võib igaüks pöörata palves Jumala poole Poja läbi. Ka täna on meil jälle see eesõigus ja võimalus...

Kristuse, meie Vahemehe amet taevas on tema ülempreesterlik töö. Vanas Iisraelis, kui pühamu ehk tempel oli veel alles, teenisid preestrid inimeste ja Jumala vahel. Igapäev teeniti templi pühas paigas, aga kord aastas teenis ülempreester kõige pühamas paigas. See viimane teenistus toimus äralepitamisepäeval ja see oli suur kohtupäev Iisraeli koguduses.

Kõik maapealne templiteenistus oli aga tähendus õige templi ja preestri ja tema teenistuse peale.

Milline tähendus oli siis Iisraeli templi teenistusel meie taevase ülempreestri teenistusele?

Eebrea raamatus kirjutatakse: „Ka meil on selline ülempreester, kes istub Ausuuruse istme paremal käel taevas.“ (Ebr. 8, 1.)

Asuuruse iste on Jumala kohtu aujärg ja seal on Kristus, meie Eestkostja ja Vahemees.

Et taevas peetakse kohut inimese üle, seda õpetab Pühakiri. Iga inimese elu ja tegu tuleb arutusele. Kes kostab siis inimese eest? Ainus vahemees, Jeesus Kristus. Aga ainult siis kostab ta, kui meie oleme ta oma Vahemeheks palunud. Kui me alistume tema tahtmisele, nii kui ta alistus Isa tahtmisele. Kui me ise endid ei mõista õigeks, vaid oma süüid tunnistades palume teda kosta meie eest. Süüdlane peab vaikima, vahemees räägib ta eest...

Meie, inimesed, kes elame siin maa peal, me peame teadma, et taevas peetakse kohut inimese üle, peame teadma, et seal on Kohtumõistja, Jumal ja Vahemees, Jeesus Kristus.

Meie elu ja teod ei jää varjatuks, ka mitte need, mis me tänagi teeme, vaid kõik tuleb kohtus arutusele omal ajal.

Jumal ei sunni meid millekski, vaid ta annab meile vabaduse, kuna aga kõik meie teod tulevad ta ees läbikaalumisele.

Kord tuleb igal inimesel aru anda isegi omast tühjast sõnast, õpetas Kristus. Kord tuleb ometi kohus...

Keegi noormees jooksis oma vanaisa juure suure rõõmuga. Tal oli käes kooli lõputunnistus ja see oli hea tunnistus. „Nüüd lõpetasin kooli,“ hüüdis ta.

„Kuhu siis edasi?“ küsib vanaisa. — „Üli-kooli muidugi.“

„Ja siis?“ pärib vanaisa. — „Siis õpin ja saan suureks teadusemeheks.“

„Ja siis?“ — „Siis teenin palju raha oma leiutusega.“

„Jah?“ — „Siis, noh siis pean vist ka abielluma.“

„Ja siis?“ — „Siis kasvatan oma lapsi, et ka nemad saaksid suurteks meesteks nagu minagi...“

„Ja siis?“ — „Siis olen juba küllalt raha kogunud. Siis teen mõned huvireisid laias maailmas, sest muresid mul enam pole.“

„Ja siis?“ — „Siis võin viimaks oma vanad päevad rahulikult oma laste ja lastelaste seas mööda saata.“

„Ja siis?“ küsib vanaisa erilise rõõmuga. — „Siis, siis, noh, ega inimene ela igavesti, siis tuleb ka viimaks ära surra...“

„Ja siis?“ küsib vanaisa pühalikult ja tõsiselt. — „Siis, siis...“ lausub noormees... Ta nägu muutub tõsiseks. Silmi valgub midagi läikivat... Pisarad... „Siis tuleb minna kohtu ette, ja selle peale ma ei mõelnudki...“

Jah, kohtule, mis taevas toimub, ei mõtlegi inimene sageli. Ta askeldab, töötab, plaanitseb. Ta rühub ja rassib, aga mis viimaks tuleb. Mis siis... Viimaks ometi tuleb aru anda oma elust ja tegudest.

Oh, et meie seda ei unustaks ka tänasel päeval! Õnnistagu taeva Jumal tänase päeva tööd kõikjal, kus ausat tööd tehakse ja et meie sellegi juures ei unustaks, et taevaaramatutes on kõik üles märgitud ja ühel päeval tuleb ka aeg, kus meie nimi võetakse arutusele kohtus.

Palvetavad käed.

Kas kostab siis Vahemees mu eest? Kas tema veri ka katab mu patud?

Jah, see võib olla vaid siis, kui need teod on tehtud Kristuse vaimus, või kui on käidud eksiteedel, siis tuleb need kahetseda ja loobuda neist, tuleb andeks paluda oma Jumalalt, siis vahemees kostab meie eest. Ta kostab nende eest, kes on Teda palunud oma Vahemeheks ja kes on kuulekalt talle alistunud, öeldes: „Nii kui mu Meister, soovin olla ma.“ Amen.

Toimetusele saadetud kirjandus

„Kristuse jälgedes“, Thomas a Kempis. Ees-tindanud V. Pabson. Kirjastus o/ü. „Loodus“. 327 lhk. Hind 2.55 ja 3.35.

Viissada aastat tagasi valmis see raamat kä-sikirjana esimest korda. Selle raamatu suur väär-tus seisab sügavas, vagas tundes, mis kõneleb igast reast. Iga lugeja leiab sellest raamatust suuri praktilisi elutarkusi ja võimsaid mõjustusi paremale, õilsamale elule.

Usuline kasvatus

Igal lapsel on usulisi sugemeid, ühel vähemal ja teisel rohkemal määral. Täiskasvanu juures võime kõnelda usust, lapsel aga on ainult usulisi algeid, millest usk areneb õige kasvatuses juures.

Lapse usulised alged arenevad kolme põhielamuse kaudu, kusjuures ümbruse, eriti aga ema ja isa mõju on suure tähtsusega. Need usulised alged avalduvad kõige esmalt julgeoleku ja varjatuse tundest, mida laps elab läbi esiteks ema juures ja hiljem ka sedasama kogeb isa kaudu. Laps teab, et tal ei ole kuskil kindlam olla kui oma vanemate juures. Kõigis olukorras võib ta läheneda nendele, esimesis eluaastais eriti aga emale, kellega ta puutub alati kokku, kellest ta teab, et ta tunneb tema rõõmu ja muret. Ema on lapsele abimeheks ja varjupaigaks. Kui ei tulda millegagi toime või kui ähvardab mõni hädaoht, siis põgenetakse selle juure, kes võib lapse arvates kõik — see on ema. Samasugused tunded arenevad lapses poisija tüdrukueas ka iga vastu. Väikelaps tunneb, et vanemate juures on parim peidupaik.

See julgeoleku- ja varjatusetunne, mida laps tunneb oma vanemate juures, on esimene selline elamus, mille abil lapsele võib hakata selgeks tegema Jumala olemist. Vanemate elust laps näeb varsti, et nendelgi on keegi, kelle juures nad otsivad varju oma elu raskeil silmapilkudel ning kes valitseb nende elu üle. See on Jumal, keda vanemad usaldavad. Juba varakult võib lapse mõtet sellele juhtida, et seesama võim, kes varjab isa ja ema, on ka varjupaigaks lapsele. Mida vanemad on lapsele, seda on Jumal tema vanemaile. See mõte on lapsele arusaadav.

Teiseks ilmnevad lapse usulised alged hirmutundes, mida mitmesugused eluolukorrad kutsuvad esile. See saab lapsele tajutavaks esmalt nälja ja valu, ka pikse ja tormi läbi ning hiljem haiguse ja surma kaudu. See hirm peab pikkamisi muutuma aukartuseks püha ja üleva vastu, kes ka valitseb vanemate elu üle ja kelle ees ka vanemad tunnevad aukartust.

Kolmandaks on see südametunnistuseelamus, mis räägib esiteks sama algeliselt nagu eelmised kaks nähtust. Seda elab laps kõigepealt läbi häbi- ja kahetsusetundena, mis kuuluvad lapse varajasimate teadlike kogemuste hulka. Kui laps on eksinud oma isa või ema vastu, siis läheneb ta neile hirmutundega. Tal on häbi, et ta on seda teinud, kuid ta usub, et talle andestatakse. Siin just ilmnevad kõrgeima usulise elamuse elemendid, esiteks südametunnistuse otsus, siis hirm, mis rajaneb kõlbelisel alusel, seega aukar-

tus, ja viimaks usaldus päästvasse armastusse, mis on valmis andestama, kuigi ta on haavatud. See kõik ei tule lapse juures esile sihikindla hoolitsuse tagajärjel, vaid purskab nagu iseene-
sest välja lapsehinge sügavustest. Seepärast tohib ja tuleb selle eest hoolt kanda. Lapseelu pakub selleks mitmeid võimalusi. Ema võib lapse, kes mõistab juba rääkida, panna õhtul voodisse palvet lugedes. Ka söögipalve juures võib laps tänuliku meele väljenduseks oma käekesed kokku panna. Seda teeb ta meeleldi, kui talle seda näidatakse. On tähtis, et lapsel oleks juba aimu aukartusest selle ees, kes on meie üle, ja Jumala rahust, mis on ülem kui kõik mõistus, enne kui ta peab kooli minema ja isegi enne kui ta õpib selle üle rääkima.

Kool toob lapse ellu palju muudatusi. Laps ei saa enam vabalt oma vanematekodus olla, vaid peab alistuma uuele võimule. Kooliaastatega on seotud mitmesuguseid nähtusi. Laps hakkab ennast pikkamisi vanemaist ja kodust lahti kiskuma. Õpetaja tuleb uue autoriteedina lapse ellu. Mõnikord tekib isegi võitlus autoriteetide vahel. Laps peab võtma endale uusi kohuseid, tal on uus ümbruskond ja vanemate majale võõrad sõbrad.

Usulises arengus on need esimesed kooliaastad ühe- kuni kaheistkümnne eluaastani suure tähtsusega. Neis aastais hakkab arenema lapse kriitiline meel. Kindlasti juba varem langevad lapsekujutusest ära mitmesugused fantaasiakujud, mis tal seni on olnud usuliste küsimuste ja nähtuste kohta. Nüüd esitab ta juba küsimusi kuuldes piiblikke jutustusi. Ta tahab teada, kas see kõik on õige? Kuid üldiselt jätvad piiblijutustused sel ajal lastele suure mõju. Lapse poolt esitatud küsimusi võib kõrvaldada kergesti rahuldava vastusega, sest laps võtab neis aastais usklikult vastu kõik selle, mis talle pakutakse autoriteetselt poolt.

Lapse kooliskäimise ajal peavad vanemad oma tööd tema juures jätkama, nagu nad tegid seda väikelapse-eas. Neile annab väärtuse teenistuse pühalikkus, mille mõjul lapses süvenevad usulised tunded. Vanemate ülesandeks on aga pidada lapsi sel ajastul oma läheduses, sest selles eas on käsk ja harjutamine võõra tahte all õigustatud ja tagajärjerikkad kasvatusvahendid. Laste kaasavõtmine täiskasvanute jumalateenistusele on ka väärtuslik, sest kuigi laps alati ei saa jutlusest aru, on aga teenistusel tekkinud aukartusel ja ülevusel omaette väärtus.

Koolieas soodustab lapse usulist arengut kõige suuremal määral see, kui vanemad töö-

tavad uue autoriteediga, kooliga, käsikäes. See loomulikult on võimalik seal, kus kooli ja kodu vahel pole usutunnistuslikku vahet. Seepärast on ka mõistetav nende vanemate soov, kes panevad rõhku lapse usulisele kasvatusesele, saata oma laps usutunnistuslikku kooli. Vastavalt koolidele võime seega kõnelda evangeelis-luteriusust, katooliklikust, juutlikust, adventistlikust jne. usulisest kasvatusesest.

Küpsemas lapseas kuni nelja- või viieteistkümne aastani tunnevad lapsed endid niihästi vaimselt kui ka kehaliselt tugevatena. Mõningate juures hakkab juba nüüd peale murdeiga ühes kaasaskäivate nähtuste ja hädadega. Kuid kõikide laste elus on see selline iga, kus nad hakkavad rohkem mõistma ja arvustama, muutuvad täiskasvanute, enamasti ka vanemate vastu, kinisteks. Tihti salatakse vanemaid ega taheta nendega seltsis olla. Poisid hakkavad tüdrukuist eemalduma. Poistele meeldivad nüüd ainult kangelased. Ollakse vaimustatud indiaanlaste lugudest, spordisuurustest jne. Lapse usulises arenemises on see enamasti kõige viljatud aeg. Sellel astmel tuleb mõista rohkem kui kunagi varem laste hingeelu ja sellele vastavalt arendada nende usuelu. Piiblist tuleb otsida ning kujutada kangelaslikku, mida leidub niihästi Vanas kui ka Uues Testamendis. Väga kohast materjali pakub selleks Apostlite tegude raamat, kus apustlite misjoniretkede kirjeldustest tuleb esile tõsta nende mehine ülesastumine, nende kartmatu võitlemine ja kannatamine. Sedasama peab laskma välja paista ka Jeesuse ja Vana Testamendi prohvetite elust, mis on võitlus õiguse pärast ja kangelaslik kannatamine. Kõige selle jaoks on poistel selles vanuses arusaamist, kuid see meeldib tüdrukuilegi, sest nemadki imetlevad sel ajal jõudu ja tugevust, sageli ilma et nad ise teaksid seda.

Sel ajastul lähenevad ka kriitika ja kahtlus lastele. Nad kuulevad ümbruses, kuidas Jumala Sõnas leiduvaid sündmusi ja imesid pilgatakse. nendes enesteski on tekkinud mõningaid kahtlusi, sest selles eas armastatakse kahelda ja maha kiskuda. Ei taheta vanaga rahul olla, vaid soovitakse midagi uut. Kõik need asjaolud teevad selle ea kriitiliseks ajaks, millal vanemil peab olema rohkesti kannatust ja arusaamist oma laste jaoks, kui need ka on kangekaelsed ja endasse-suletud. Noorusrumaluste aastaid ei tohi võtta traagiliselt. Kõige enam tuleb hoiduda hädaldamise ja pilkamise eest, sest viimane on just teravaimaid ja enim valu tegevamaid kasvatusvahendeid, mis teeb kasu asemel kahju. Tüdrukute murede ja hädade jaoks peab olema

emal selget pilku ja arusaamist. Sedasama peab tal ka olema poiste jaoks, kuigi siin on suurem tähtsus isal, kellel on rohkem mõju oma pojale murdeas.

Neil aastail ootavad lapsed oma vanemalt ja õpetajalt usuasjus avalikkust ja tõde. Nad suudavad teha peent vahet otseste südamest tulevate sõnade ja mitte-midagi ütlevate lausete vahel. Viimased ainult eemaldavad lapsi oma vanemaist ja kasvatajaist. Vanemate põhjendatud veended on lastele sellel kriitilisel ajal kõige tähtsamad. Kui isa ja ema usk on nende südameasi, siis mõjub see ka lastele usku arendavalt.

Vanemate kohus on sel ajal olla oma laste hea sõber, kes mõistab nende hingelisi ja usulisi võitlusi. Kuid siin ei ole küllalt vanemate abist, vaid vaimulik hingehooldaja peab oma elukogemuste läbi omandatud tarkusega vanemaile abiks olema, et noortes kasvatada usku ja kindlaid kristlikke põhimõtteid. Vaimulik peab suutma oma eluga näidata, et ristiusk on tegeliku elu jõud, et kristliku elu nõuded ja õpetused on teostatavad ja inimese sisemise arenemise seisukohast hädasti vajalikud. Hingehooldaja elu ja õpetus peavad olema kooskõlas, nagu Jeesuse õpetus on osa tema isiku olemusest. Kui vaimulik võtab oma õpetust ja ülesannet tõsiselt ning paneb kogu oma südame töösse, siis saavutab ta tegevus tarviliku mõju, aidates nooris kasvavais inimesis arendada usulist külge, ja veenda neid, et on võimalik elada Kristuse eeskujul kangelaslikku elu, mis „maailma ära võidab“ ja tegutseda jumaliku armastuse läbi. Kui see on nõnda, siis tunnevad noored, et Jeesuse läbi ja abil täiuslikuks inimeseks saamine on tegelikus elus teostatav, ja nad anduvad tema juhatuse alla, soovides sedasama isiklikult läbi elada.

Et lapses võiks usuline elu selliselt normaalsel viisil areneda ja kasvada, selleks on vaja kodu, kooli ja kiriku või koguduse üksmeelset koostööd, nagu nähtub eelnenud ridadest. Kus need kolm tegurit suudavad selles mõttes oma ülesande kõrgusel seista, seal võib loota, et usk muutub noore inimese lahutamatuks osaks, sest seda on temas juba lapsest saadik kasvatatud ja haritud.

Kus puuduvad sellised soodsad tingimused lapse usuelu arenemiseks, seal ei ole loota, et tema usk oleks niisuguse pikaajalise kasvamise saadus. Jumal on siin võimas ka tarvitama teisi vahendeid usu äratamiseks inimeses. Seda teeb Püha Vaim, kes viib inimeses läbi uuestisünni, mis saab usuelu kujunemise aluseks.

R. Vinglas.

Ammu enne Kolumbuse tulemist on pruunid inimesed nagu tänagi istunud tulede valgusringis ja rääkinud samust asjust, nagu need siin: reisidest, sõjast ja jahist. Tõesti, džungel on veel ikka kalendritu ürgmaailm, kus aeg seisab nagu vesi tiigis. Algelanikel pole nädalapäevade, kuude ja aastate nimetusi. Neid ei huvita, millal nad on sündinud või kui vanad nad on. Neile on aeg nagu vesi jõgedes, see läheb ja tuleb ühtlasi ning on ikka külluslik. Seepärast pole algelanikul ka ühtki kindlat väljendust mineviku jaoks. Nad jutustavad, et üks mees tappis „kord“ jaaguari. See oli kümme päeva tagasi. Nende esivanemad olevat „kord“ tapnud kõik nende maa-alale tunginud hispaanlased. See oli a. 1732, üle 200 aasta tagasi. Kümme päeva või kaks-kümmend aastat, mis see tähendab? Mõlemad on möödunud ja kadunud nagu too kuivanud leht, mis eile jõge mööda alla ujus. Kui tahetakse ajaliselt kindlmaid andmeid, siis tuleb pärida „vihmaegade“ järele. Siis võib saada pisut täpsemaid ajaandmeid.

Tänapäev leidub veel suguharusid, kes tarvitavad kivitööriistu ja valmistavad endale savist, puust ja kontidest selle vähese, mida nad vajavad oma algelises elus. Olen sageli seisatanud, vaadelnud seda ürgmaailma ning selle elanikke ja eneselt küsinud: Kas ei võiks siin olla niisama hästi nii palju aastaid enne kui nüüd on pärast Kristust? Neli tuhat aastat ei ole midagi muutnud nende metsade ja algelanike juures. Olen ürgmetsas paremini kui misjoniseminaris õppinud mõistma, mis tähendab: Jumala juures tuhat aastat on kui üks päev!

Pikkamisi rändavad tähed oma teed. Kus tuvas laagritules hõõguvad kõvapuu tumepunased söed. Me läheme magama. Umberringi sädeleb sadu tuliputukaid ja jaanusse nagu sädemeid läbi õhu. Loendamatud putukad siristavad, vilistavad ja sumisevad, öölinnud hüüavad, oksad raksuvad lähedas metsas, kus loomad hiilivad, öökullid karjuvad ja ööahvid möirgavad. Need on kollitavad hääled ja mürad, milleta ei oska kujutella ürgmetsaööd.

Enne magamaminemist astuvad indiaanlased veelkord kõik tule ääre ja heidavad mõned käsivarrejämedused tükid ühest rohelisest siletüvelisest puust hõõguvaile sütele. Need olid raiutud kohe pärast randumist. Kibe, paks suits tõuseb üles. Üks teise järele asetub harkjalale ja kinnisilmi suitsu kohale, mis laskub nahale ning üliriideile. Nad suitsutavad end, et vältida moskiitosid ja teisi putukaid.

Indiaanlased on kaevunud pehmesse, sooja liiva ja on sirutanud jalad tule poole. Nad ma-

gavad. Lähen veelkord jõe ääre ja vaatan kannuude järele. Vaatepiiril on kodumaiste tähe-kogude viimased tähed. Kui kaugel on kodumaa ja kui lähedal on tema tähed!

Ainult kord pidin öösi üles tõusma. Meie laagri lähedal oli suur puu, läheda ürgmetsa eel-post. Sellel istus öö-ahv, möira-ahv, kes oma nimele tõesti au tegi. Ta laulis sügava bassiga oma lemmikaariat, nii kõvasti ja tihti, et me väsimusest hoolimata ei saanud magada, kuni tõusin ja ajasin džungli-Caruso hirmutuspauguga sügavasse metsa, kus ta kauguses veel kaua sõimas.

Siis magasin hästi ja sügavalt, kuni põleva seedripuu vürtsine lõhn ärritas minu nina. Oli hämarik. Virgad kampa-naised hoolitsesid juba hommikueine eest. Ronisin vaibast ja võrgust välja, hoidusin ettevaatlikult madudest ja putukaist ning läksin jõe ääre, kus minu sõbrad juba kaelani vees istusid ja kisades teretasid.

Päeva edaspidiste ettevalmistuste, hommikueine ja palvuse järele laadime jälle oma kannud ning jätkame sõitu. Teel kohtame algelanike asulaid ja puhume viisakusest sarve, mille tumedat, sügavat tooni kuulduv kilomeetrite kaugusele. Sellega kuulutame, et tuleme rahulike kavatsustega. Indiaanlased ruttavad kaldale ja pärivad meie reisi lähte- ning sihtkohta ja otsarvet. Minu saatjad on minu reisitunnistuseks. Nad jutustavad, kes ja mis ma olen, kuulutusest „kuldse suuga“ mustast raamatust, ravivahendeist minu kastides, minu perekonnast, kes jäi misjonijaama jne. Pea oleme parimas keskustelus. Nad näitavad oma haigeid, annavad meile toiduaineid, teatavad mulle, et nad olevat suured klaaspärilite imetlejad, et nad annaksid isegi kalu, kui neil oleks ainult õngekonkse... Selliste kõnede jaoks mul on hea muusikaline kuulmine. Kingin neile klaaspärleid, õngekonkse ja hiniinpille meile antud toiduainete vastu. Lahkume sõpradena. Nad külastavad meid kord, hüüavad nad meile veel järele.

Metsatihniku radadel.

Oleme jõudnud jõekäänule, kus see meie reisuhiile vastassuunas järsu nurga all ära pöör-dub. Me ei saa enam reisu jõel jätkata. Nüüd algab matk. Kanuud jätkame tagasitulekuni siia. Reisukraami võtame kaasa. Kanuud laaditakse oma kohal suurte kividega, täidetakse veega kuni vajumiseni ja seotakse liian tugeva puujuure külge. Nii on kanuud kindlustatud lõhenemise ja pragunemise vastu ega vii ka mööduvaid indiaanlasi kiusatusse, oma reisu meie sõidukitega jätkata. Aerud ja tangánad peidetakse tihnikusse

või puudele. Nüüd võib reis läbi metsa alata. Kaks metsatundvat meest käivad eel. Nad jälgivad rada, jälgi ja inimesi, loomi ning linde, loomade hääli jne. ja hoiatavad otsekohe, kui maod, mürgised putukad või sellesarnased teed ohustavad. Nende randmel kõigub nahktupes pikk, terav võsanuga, millega nad raiuvad maha suuremaid takistusi nagu liaane, kibuvitsu ja rippuvaid oksi, mis tõkestavad teed ning tähistavad igaks juhuks ka teed, lüües puudesse märke. Võib juhtuda, et tagasiteel meid üllatab pimedus, siis need märgid on väga kasulikud. Mõlema mehe järel, kes on sünnilt ja kogemusilt teeleidjad, tulevad naised keedupotte, soola ja yukkat sisaldavate kandekorvidega. Korve kantakse üle otsmiku asetseva laia niinrihma küljes. Naiste järel tulevad hanereas teised matkajad, igaüks oma relvade ja kandamitega.

Mõned rajad on valged ja avarad. Teised on õieti ainult metsavahed, mida kasutatakse jalgradadena. Nad viivad läbi metsikumate tihnikute. Kummargil poetakse tundide viisi läbi rohelise põimiku ja hämarate katakombide, ronitakse üle langenud, pehkinud tüvede, astutakse aukudesse, roolehtede nugateravad ääred lõikavad meid, tõrjutakse putukaid, poetakse kõvete puude alt läbi ja tarvitatakse vahetpidamata metsanuga. Vaikides käiakse teed, millele okaste, putukate, madude, bambustippude ja läbipõimunud väätkasvude tõttu peab osutama kogu oma tähelepanu. Maaväätkasvud võivad saada saatuslikeks jalakomistajaiks ja põhjustada luumurde. Riided kleepuvad niiske palavuse ja teekonna pingutuse tõttu läbimärjalt kehale. Higi põleb silmis ja okastest vigastatud nahal. Ettevaatusest hoolimata ollakse päeva lõpul üle keha kriimustatud, torgatud ja hammustatud sipelgaist, kärbseist, sääskedest ning teistest vereimejaist.

Äkki hüüab indiaanlane esotsas: „Kiáriao nagáraní!“ (Ettevaatust, tulesipelgad!) Risti üle jalalaiuse raja venib käelaiune riba punaseid keskmise suurusega sipelgaid, kes elutsevad puudel. Igaüks hüppab kiiresti üle jooksva lindi. Nende loomakestega on mul halb kogemus oma „õppeajal“ metsaelanikuna. Ühel matkal jooksi mõlvakult alla. Jooksukiiruse pidurdamiseks haarasin kinni teelseisvast 15 cm jämedast puust. Samal hetkel rabis mulle peent vihma: tulesipelgaid. Minu laiaääreline troopikakiiver vältis paljusid loomi, lai vöö takistas neid tungimast allapoole keskkeha. Kuid piisas neistki, kes sattusid minu särki lahtisse kaelaavasse, kes hammustasid end kinni minu paljaisse käsivartesse. Indiaanlased aitasid mind nüühaasti kui võisid kahjureist vabaneda. Higestasin valust ja kõrgest palavikust. Sellest alates tean, miks haigustunud, edasiminekuks võimetud metsaelanikud

tulesipelgate lähenemisel lasevad endale kuuli pähe. Me jätkasime matka, aga mina marssisin ainult masinlikult kaasa. Olin pooluimane, ei tunnud nälga, janu ega väsimust, ei teadnud, kas oli hommik või õhtu, kas jõgedest läbisumpasiel vesi jooksis saapasäärisesse või püksitasku. Indiaanlased hoolitsesid minu eest. Tundsin end nagu kuuma veega kõrvetatuna. Kulus täpselt kaks päeva sellest „vihmast“ kosumiseks.

Suurepärane on ürgmets oma ohjeldamatus metsikuses. Pika ronimise järele jõuame kõrgmetsa. Saledate palmide ja tornikõrguste auväärses vanusega ürgmetsahiiglaste, mis on kaetud pikkade rohekashallide sammalhabemetega, lehivad käevarrejämmedused liaanid ja õitega ülekülvatud väätkasvud nagu vanikud. Kui Babüloonia rippuvad aiad olid maailmaimeks, siis on seda nüüd vast džunglid. Igas liigis ja suuruses samblad, väätkasvud, sõnajalad ning ronitaimed vohavad koos orhideedega puudel, kuni nad moodustavad metsas metsa. Mehejämmedused tüved varisevad tihti kokku, kägistatud, murtud ja muljutud umbrohtude tonniraskusest kirjust õite ja lehtede koormast. Kuskil pole sündimine ja suremine nii tihedalt kõrvuti, kui neis džungles. Me läheme läbi kõrge hallitaolise võlvistiku tiheda lehtkatuse hämaruses, mille poole siin üles vaadatakse, nagu mujal taevavõlvil. Kohati langevad pikad valgusvihud läbi kõrgete puulatvade ja moodustavad maapinnal väriseva valguse tiike, milles käesuured liblikad ning metalselt läikivad koolibrid vallatledes mängivad. Orhideede uimastav lõhn, õiteta lehttaimede tugev aromaatne lõhn seguneb sajanditevanuse huumusmulla kõdunemislõhnaga, mis meenutab niiskete keldrite õhku. Põlviniulatuvad langenud lehestiku pehme vaip summutab meie samme ja hääli.

Me läheme külaplatsi suurusele metsalagendikule. Mis on siis juhtunud? Purustatud, põlenud puu lagendiku keskel ulatub rohkem kui kahe majakorra kõrgusele. Tal on saleda kirikutorni übermõõt. Ümberringi seisavad ladvatud, kroonitud tüved nagu murdunud mastid. See on valgulöögi töö. Kohutav on troopika äike, mis kuudepikkuse kuumuse järele puhkeb maailmalõppu meenutava ägedusega. Pimestavad, sisisevad valgud lendavad raksudes kõrgetesse puudesse, neid pilbastades ja lõhestades. Lõputuna näiv mürin kõmiseb nii rängalt, et maa väriseb. Vihm voolab ratsarünnaku võimsuse ja kiirusega ning trummeldab põristades metsa katusel. Sellised kontserdid kestavad tunde, tugevdatud metsade kajast. Tabatud metsahiiglaste langevad inimliku kaebusena kuulduva oigega ja haaravad kukkumisel kaasa ümberseisvad puud, mille külge nad on aheldatud katkestamatute silmuskasvudega. Kõvapuutüved murduvad nagu tulitikud.

Me matkame üle metsalagendiku, läbi risti ja põiki lebavate tüvede, oksade ja väätkasvude labürindi ning jätkame teetud matka. Sammume üle mäeaheliku, mis on tihedasti metsastunud nagu terve Amazonase madalik. Tee järgmisse jõepiirkonda viib üle pajonaalide. Need on kalalakud rohtlad harvade põõsaste ja kidurate puude rühmadega. Kõrgeim koht on enamasti küngas igas suuruses munakividega. Keegi ei tea, mispärast seal kunagi pole puid kasvanud, kuigi muld ja kliima on samasugune kui kõikjal ümberringi. Me sumpame läbi kõrge, kõva, lõikavalehise heina. See kohiseb nagu kodumaal viljapõllud ja on vihmavaese kuivaaja kuumusest nisukollane. Siin on hea puhata. Me valmistame seekord oma laagri lehttelgi asemel tähttelgi all.

Järgmisel päeval läheme läbi igihaljaste metsade edasi, kuni viimaks jõuame pahimasse ümburusse, madalamal asetsevasse soometsa. Tuuleõhkugi ei liigu, palav ja täis kõdunemislehka ürgmetsaõhk muutub katkuhõnguks. Vihmaajal on siin jõe- ja vihmavee seis nii kõrge, et kergete balsa-parvedega võib kiiresti läbi saada. Nüüd on vesi aurunud kuni suurte, taimevirt-saga täidetud liudadeni. Järele jäi kuumuses aurav soo, millest läbisumpamiseks kulub terve päev. Igaüks neelab esiteks kahekordse hulga hiniini. Pehme maapinna ja madude ning krokodillide hädaohu pärast peame siin käima üsna aeglaselt. Sadadeviisi peitub mudas konni ja kärnkonna ning maod jälgivad oma toitu nagu kõik loomad. Me murrume teed läbi raba, vajume igal sammul kederluist kuni põlvist saadik sisse ja sikutame jalad kätega lintsudes sisseimevast rabast välja. Vahepeal piiravad meid hulgaviisi putukad; nad torkavad, hammustavad ning piinavad. Rabas kleepuvas kasvahoone kuumuses matkamise pingutus ja vältimatu kandamite surve suurendab higistamist. Haavatud nahk põleb. Janu piinab, kuivanud keel tundub suus võõrkehana. Me libiseme, vajume, kukume, tõuseme, oleme märjad ja määrdunud sõnnikuna haisevast mädanevast mullast. Me ei pane tähele, et viibime rabalindude paradiisis, kus meid ümbritsevad haigrud, flamingod ja marabutaoliste kurgede rühmad. Nad ei karda relva, kuna harva tuleb mõni siia auravasse põrgusse. Meiegi ei lase ühtki looma. Me tahame ainult välja pääseda sellest katkulisest ürgmetsanurgast, kus kuumus, palavik, janu, putukad ja hais on meie soovimatud kaaslased. Olen juba rinnuni soomustatud sõrmepaksuse sopakoorikuga. Kuid sellest ma ei hooli. Kui ainult meie relvad jääksid tarvitamiseksõlvulikeks. Me võime igal hetkel kohata krokodilli või madu, mis pole nali, kui ollakse rabas kinni.

Pikkamisi venivad tunnid ja meiegi venime edasi. Tundub pääsmisena, jälle kindlat pinda jalge all tunda. Veel rohkem, indiaanlaste head kõrvad kuulevad kauge jõe kohinat. Me puhkame, kaabime paksema mustuse võsanoa seljaga maha ja heidame väsinult pikali. Aga kärbsed ja sääsed ei anna meile rahu. Matkame värske kümluse eelrõõmuga edasi. Päike on juba madalal, kui jõuame kaldale. Otsustame jõe läbida, et veeta öö teisel kaldal, võimalikult kaugel rabametsast. Parve ehitada on liiga hilja ja me oleme selleks väsinud. Otsime pisut madalamat kohta, kust võiksime läbi kahlata. Seal on vesi umbes 35 m lai. Ainult keskel on natuke lainetust. Krokodillidest ei nähtu jälgegi. Pealik läheb esimesena vette, ettevaatlikult jalgadega kobades. Põhi on algul liivane, siis kruusane. Indiaanlased võtavad üliriided ära, rullivad kokku, võtavad ühes kandamiga pea peale ja hakkavad paarikaupa veest läbi kahlama. Seon oma varustuse kaela ja lähen riietatuna läbi vee. Ma ei või saada märjemaks, kui ma juba higist ja soolveest olen, kuid puhtamaks küll. Vesi ulatub mulle rinnuni, indiaanlastele kaelani. Jõe keskel lainetus rebib ja kisub meid nähtamatute kätega; me surume end küljega selle vastu. Samm-sammult võitleme edasi ja jõuame õnnelikult teisele kaldale. Lai, pehme jõeliivarand on meie õiseks puhkepaigaks. Tambode ehitamise asemel peseme iseend ja riideid. Äkki olen üksi. Indiaanlased on joosnud 50 m pärijõe ja seisavad nagu pronkskujud laskevalmis vibudega põlvini vees. Nad lasevad õhtueineks kalu. Esimene nool lendab vibult ja tuksleb ning tõmbleb rahunult vees siia-sinna. Kütt haarab selle ja tõmbab välja — noole otsas sipleb tabatud kala. Ta viskab noolestatud kala kaldale, kuhu talle varsti teised saatuseosalised järgnevad. Enne hämarustumist on meil kalu õhtu- ja hommikueineks.

Oleme nii väsinud, et arvasime oma liikmeid kehalt langevat. Mida pidid tundma vaesed kampa-naised, kes kogu päev olid veoloomadena tassinud! Pärast einet riputasime veel oma üliriided ja minu riided ning kingad tule ääre. Siis kaevasime liivasse mollitaolised vaod, kus magasime.

Nii möödub pioneersõitudel päev päeva järele. Vaevarikkad ja karmid ning tihti ohtlikud on teed, kus käiakse, et leida metsikuid suguharusid, võita nende sõprust, parandada nende haigeid ja näidata neile teed vabadusele vaimude hirmust, ebausust ning patust. Ja siiski pole need džungliteed mitte midagi selle teo kõrval, mis käis Üks meie eest kaks tuhat aastat tagasi, „et otsida ja õndsaks teha, mis on ära kadunud“.

(Järgneb.)

Väärtuslikem ja tervishoidlikum toitaine

Hapupiim pikendab eluiga.

Hapupiim on juba igivanadest aegadest saadik olnud paljudele rahvastele, eriti lõunamaades tähtsamaid toitaineid. Aastasadade kogemused on näidanud, et hapupiim on tervislikemaid toitaineid. Nii on paljud teadlased arvanisel, et Aasia, Araabia, Balkani ja Põhja-Aafrika rahvaste hea tervislik seisukord ja kõrge keskmine iga on osalt tingitud toitlustuse iseärasusest, eriti rohkest hapupiima tarvitamisest. Armeenia pärimused jutustavad, et nende esimene kuningas Haig, kes elas 2100 a. enne Kr., olevat kunstliku hapendamisaine leiutanud. Haig olevat jõu poolest olnud hüglane ja söönud peamiselt hapupiima ja rõõska koort.

Paljud uurimused on näidanud, et hapupiimal ja piimal üldse, on suur dieetiline väärtus. Piimatoidud reguleeruvad soolestikus toimuvaid käärimisprotsesse, sest rohke piimatoitude tarvitamise puhul rikastub soolestik piimahappebakteritega, mis pidurdavad mürgiste roiskbakterite arenemist. Paljud arstid soovivad hapupiima kasutada isegi ravimina mõningate krooniliste seedehäirete puhul. Hapupiim leiab mõnes maas rohket tarvitamist, isegi imikute toiduna ja imikute ravimina.

Meie igapäevase toiduainena on aga hapupiim eriti hinnatud oma suurepärase maitse tõttu. Et ta aga hästi maitseks, selleks peab ta olema õigesti valmistatud ja õigesti serveeritud.

Tähtsamad hapupiima sordid on: harilik hapupiim, kultuurhapupiim, kefiir ja võipiim.

Hapupiima võib valmistada toorest, keedetud või pastööritud piimast. Toore, s. o. kuumutamata piima hapendamine suvel soojaga ei tekita harilikult raskusi ega vaja erilist oskust. Külmal aastaajal aga tuleb piim panna hapnema sooja ruumi (18—22° C). Et talvel leidub piimas vähe piimahappebaktereid, seepärast ei hapne kõik piimad talvel ka soojas korralikult. Halvasti hapnevale piimale tuleb lisada piimahappebaktereid sisaldavat juuretist. Juuretiseks võib kasutada meiereist toodud koorehapendamise juuretist, kultuurhapupiima või võipiima. Juuretist lisatagu ühe liitri piima kohta umbes üks supilusikatäis.

Kuna kuumutades piima piimahappebakterid hävivad, seepärast on tarvilik piimahappebakterite juuretise lisamine keedetud ja pastööritud piimale. Juuretise lisamine kuumutatud piimale sünnib samuti kui ülalpool tähendatud.

Koorehapendamise juuretisega kuumutatud piimast valmistatud hapupiima kutsutakse kultuurhappepiimaks. Kultuurhappepiim on meeldiva, harilikult hapupiimast täiesti erineva maitsega. Juuretist kultuurhapupiima valmistamiseks saab igast eksportmeiereist, kuid juuretisenä võib kasutada ka kultuurhapupiima, mida on linnas poodides müügil. On juuretist kord muretsetud, siis jäetagu edaspidi alati osa valmistatud hapupiimast järele juuretiseks järgneva kultuurhapupiima valmistamiseks. Kui juuretist ei anna pikaajalise tarvitamise järele enam küllalt hea maitsega hapupiima, siis tuleb muretseda uus juuretist.

Heast hapukoorest saadud võipiim on väärtuslik ja maitsev hapupiimajook. Kesk- ja Lääne-Euroopas leiab võipiim hapupiimajoogina väga rohket tarvitamist.

Olulise tähtsusega on hapupiima laualeandmine. Harilikku hapu- ja kultuurhapupiima on hea hapendada klaasist või portselanist kausikeskes või peekrites, millede maht on $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$ liitrit. Kui hapendatav piim nimetatud nõudes on parajalt paks, viiakse see nõudega kohe külma kohta, kus lastakse seista kuni tarvitamiseni. Oluline on, et piim oleks ühtlaselt hapnenud; hästi hapnenud piima pind peab olema korralikult koorega kaetud. Väikestes nõudes hapnenud piim antakse lauale hapnemisnõudes. Hea ja karastav on seda süüa ilma mingi kõrvalaineta. Sobiv aga on selle juure kasutada riivitud rukkileiba ja kamajahu. Võileivad koos hapupiimaga rahuldavad kevadel ja suvel terve hommikuse või õhtuse söögikorra.

Kui piim on hapendatud suuremas nõus, siis on otstarbekohane piim enne laualeandmist hästi lahti ja ühtlaseks kloppida. Lahtikloppitud hapupiima võib lauale anda piimakannuga ja juua tassidest või klaasidest.

Hapupiim on hea, tervislik, maitsev ja karastav ainult siis, kui see on valmistatud heast rõõsast piimast, hapendatud puhtates nõudes ning puhtas kohas ja külmalt lauale antud. Kui hapupiim on vastavate eeskirjade järgi valmistatud, siis on ta parimaid vahendeid seedimiskanali ja vere mürkidest puhastamiseks. Seda kasulikku toiduainet peaks suvel rohkesti tarvitama.

Vahva poiss

Männiku peres olid kurvad päevad. Nende isa oli surnud, jättes ema väikese tütre ja 13-aastase pojaga leinama. Poeg Hans käis koolis, ema käis juhuslikul tööl ja väike Liisi oli koduhoidjaks. Ema tegi pere ülalpidamiseks oma parimat, aga puudus andis ennast ikka enam ja enam tunda. Siis ühel päeval leidis Hans koolist tulles ema haigevoodis. Kuigi ta oli noor, ta tundis oma kohustust ema ja õe suhtes ja mõistis nende olukorra tõsidust. Tema oli ainuke, kes pidi kuidagi hoolitsema nende ja enda eest. Koolist ta ei võinud ära jääda. Mis ta pidi tegema?

Äkki meenus talle, et üks tema kaasõpilastest oli tahtnud võtta eratunde. Talle selgus kohe, mida teha. Järgmisel päeval koolist tulles ta ütles emale mõne rahustava sõna ja välja minnes lubas pea tagasi tulla. Ta läks selle kaasõpilase vanemate juure ja avaldas oma valmisolekut tundideandmiseks nende pojale. Need olid jõukad inimesed ja nõustusid kohe ettepanekuga. Pärast esimest tundi läks Hans rõõmsal meelel koju ja teatas emale oma edust tööhankimises. Hansu tahtlikkus mõjus emale päikesepaistena. Nii Hans käis koolis ja jatkas tundide andmist, tarvitades kõik raha koduste vajaduste rahuldamiseks.

Ühel päeval tunniandmisel kaldus laste omavaheline jutt Hansu kodusele elule, ja siis kuulsid lapsed, et tema ema on kodus haige. Kaasõpilane ja ta nooremad õed-vennad olid väga kaastundlikud haige vastu. Tunni lõppedes nad kutsusid Hansu aeda ja korjasid haige ema jaoks kirsse.

Samal ajal tuli isa tuppa, et vaadata, kuidas poisid õppimises edasi jõuavad. Ta ei leidnud kedagi eest.

„Lapsed, tulge siia!“ hüüdis isa.

Lapsed jooksid kohe isa juure.

„Kus te olite?“ küsis isa.

„Meie korjasime Hansu haigele emale kirsse,“ vastasid lapsed kui ühest suust.

See teade mõjutas härra Sammalt väga ja ta küsis Hansult lähemaid teateid nende koduse seisukorra kohta. Hans jutustas temale kogu loo, avaldades lootust, et nad Jumala abiga sellest raskusest üle saavad. Härra Sammal rõõmustas eriti Hansu julguse üle raskel tunnil ja lubas ka omalt poolt kaasa aidata. Ta saatis haigele kirsse ja lilli ja lubas teda külastada.

Hans, jõudes koju, astus säravail silmil haige juure, aetas lilled ja kirsid ema ette lauale ja ütles: „Kui õnnelik ma olen, et võin need sulle tuua! Härra Sammal saatis need sulle ja lubas peagi sind külastada.“ Kuuldes, et teised temale nii südamlikult kaasa tundsid, ta tervis kosus ja ta sai päris terveks. Eriti rõõmustas teda Hansu mehisus ja armastus vanemate vastu.

Oleks ma . . . !

„Oleks ma kohe üles tõusnud, kui ema äratas,“ õhkas Tiiu vaadates kellale. Ta rõivastus kiiresti ja jättis isegi mõne koduse kohustuse täitmata, aga ta siiski hilines ja sai õpetajalt märkuse. „Oleks ma olnud vähe hoolsam oma ülesannete õppimisel, ma olesin saanud parema tunnistuse. Nüüd on hilja seda heaks teha.“ Nii ütles Hans vaadeldes oma koolitunnistust.

Oled sa kuulnud niisuguseid enesesüüdistusi? Mina olen kuulnud ja see tuletas mulle veelkord meele, et ainult hoolsusega jõutakse sihile. Kasutame hästi iga võimalust, siis meil ei ole vaja kahetseda. Hoidume eriti sellest, et me hoolituse pärast ei hilineks.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetus ja talitus Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Liidu väljaanne. Tellimine kõigist postiasutustest. Tellimishind aastaks 2 kr. 50 s., poolaastaks 1 kr. 30 s.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.

Ilmunud 28. juulil 1939.

HIND 25 SENTI.